

prof. dr hab. Leszek Dziawgo

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Recenzja książki **„Standardy kapitałowe banków.** **Bazylejska Nowa Umowa Kapitałowa** **w polskich regulacjach nadzorczych”** **Moniki Marcinkowskiej**

Ewolucja systemu bankowego oraz rynku finansowego, a także niebezpieczny kryzys finansowy, zwracają powszechną uwagę na kwestię bezpieczeństwa funkcjonowania współczesnej bankowości. Jest to nie tylko problem ekonomiczny, ale także społeczny, co wspomniany kryzys wykazał ponad wszelką wątpliwość.

Opiniując publikację należy zwrócić uwagę przede wszystkim na:

- naukową rangę podjętego tematu,
- znaczenie tematu dla praktyki gospodarczej,
- sposób i jakość ujęcia tematu.

Tematyka publikacji ma istotną wagę naukową, której nie trzeba szerzej uzasadniać. Bezpieczeństwo sektora bankowego zależy od dwóch głównych czynników: wyposażenia w kapitał oraz zarządzania ryzykiem. Standardy bazylejskie dotyczą właśnie adekwatności kapitałowej banków z uwagi na ryzyko prowadzenia działalności bankowej.

Jak też powszechnie wiadomo, standardy bazylejskie mają fundamentalne znaczenie dla biznesu bankowego. Należy je rozumieć i stosować. Niniejsza publikacja wychodzi naprzeciw tym wymogom. Autorka przybliża i tłumaczy zarówno intencje regulatorów, jak i przyjęte rozwiązania w poszczególnych zakresach działalności bankowej.

Problematykę zaprezentowano w sposób doskonały. Opracowanie jest spójne, logiczne i zwarte pomimo pewnej obszerności.

Zawartość publikacji obejmuje dziesięć rozdziałów:

- Ryzyko bankowe – przyczyna regulacji nadzorczych,
- Regulacje bankowe,
- Struktura Nowej Umowy Kapitałowej,

- Minimalne wymogi kapitałowe – ryzyko kredytowe,
- Minimalne wymogi kapitałowe – ryzyko operacyjne,
- Minimalne wymogi kapitałowe – ryzyko rynkowe i pozostałe wymogi,
- Proces analizy nadzorczej,
- Dyscyplina rynkowa,
- Zarządzanie kapitałem banku,
- Konsekwencje Nowej Umowy Kapitałowej.

Zakres tematyczny dzieła jest zatem wyczerpujący. Rzeczowość prezentacji i rozważań oraz podjęcie wszystkich podstawowych aspektów tematu, pozwalają określić dzieło jako opracowanie kompleksowe. Wszechstronny opis regulacji bazylejskich połączony z komentarzami Autorki skłania do pogłębionej refleksji, co jest kolejnym atutem publikacji.

Nowa Umowa Kapitałowa zmienia oblicze współczesnej bankowości. Jednak należy mieć na uwadze także istotne zagrożenia płynące spoza sektora bankowego. Autorka wyraźnie wskazuje na te uwarunkowania. Ponadto, przypomina także, jak wiele zależy od właścicieli, kierownictwa oraz pracowników instytucji bankowych.

W publikacjach naukowych należy też koniecznie doceniać krytyczne ujęcie opisywanego tematu. Takiego wątku w książce również nie zabrakło. Autorka stwierdza wprost: „doskonałe regulacje bankowe nie istnieją”. Prezentuje przy tym uwagi krytyczne wobec regulacji bazylejskich oraz zarys propozycji alternatywnych. Kreuje w ten sposób pewien dystans, nie tyle pozwalający na jakiegokolwiek lekceważenie tematu, ile na uzyskanie szerszej perspektywy oceny problemu i wdrażanych rozwiązań.

Kilka słów powinno zostać poświęconych także ilustracjom załączonym do opracowania. Prezentacje poszczególnych tematów oraz rozważania ich dotyczące są adekwatnie ilustrowane tabelami, schematami oraz wykresami. Materiał ten ułatwia przyswajanie treści, a to podnosi jeszcze walory niniejszej książki.

Ponadto co należy podkreślić, to fakt, iż opiniowana publikacja jest dziełem samodzielnym. Przygotowano ją w oparciu o liczne i pierwszorzędne źródła naukowe oraz aktualne międzynarodowe i krajowe przepisy prawne.

Należy również dostrzec osobę recenzenta opisywanej publikacji. Prof. Leszek Pawłowicz jest uznanym autorytetem w sprawach bankowości i rynku finansowego. Od lat zajmuje się także regulacjami bazylejskimi, zatem wybór jego osoby jest odpowiedni.

Na zakończenie kilka refleksji. Ewolucja regulacji dotyczących rynku finansowego oraz bankowości trwa. Prawdopodobnie dotychczasowe bazylejskie regulacje ostrożnościowe nie będą ostatnie. Nieustannie trwa bowiem rywalizacja pomiędzy regulatorami a podmiotami rynku finansowego. Pierwsi dbają o bezpieczeństwo, drudzy pociągają zyski i ryzyko. Jednak poważnym ryzykiem jest też przeregulowanie rynku finansowego i bankowego, co negatywnie może wpłynąć na finansowanie realnej sfery gospodarki.

Na współczesnym rynku wyraźnie dostrzegalne jest zjawisko, które określam jako tzw. dualizm regulacyjny. Istnieje bowiem sfera operacji finansowych oraz grupa instytucji, których działalność jest dość szczegółowo i restrykcyjnie ustalona przepisami prawa. W grupie tej znajdują się m.in. banki, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, towarzystwa ubezpieczeniowe. Istnieje też i taka grupa instytucji, których aktywność nie jest w sposób precyzyjny unormowana. To grupa funduszy private equity, venture capital, hedge funds, a także instytucje finansowe, operujące w strefach off-shore. Te instytucje nie tylko spekulują, ale także finansują ryzykowne, a przy tym innowacyjne przedsięwzięcia, o czym warto pamiętać. Biorąc to pod uwagę należy zadać sobie pytanie – jaki jest optymalny zakres regulacji na rynku finansowym oraz w sektorze bankowym? Opiniowana publikacja doskonale wpisuje się w nurt tych fundamentalnych rozważań na temat przyszłości i efektywności rynków finansowych i bankowości.

Członkowie Kapituły Nagrody Komitetu Nauk o Finansach PAN jednomyślnie podjęli decyzję o nagrodzeniu publikacji: „Standardy kapitałowe banków. Bazylejska Nowa Umowa Kapitałowa w polskich regulacjach nadzorczych” autorstwa Moniki Marcinkowskiej.